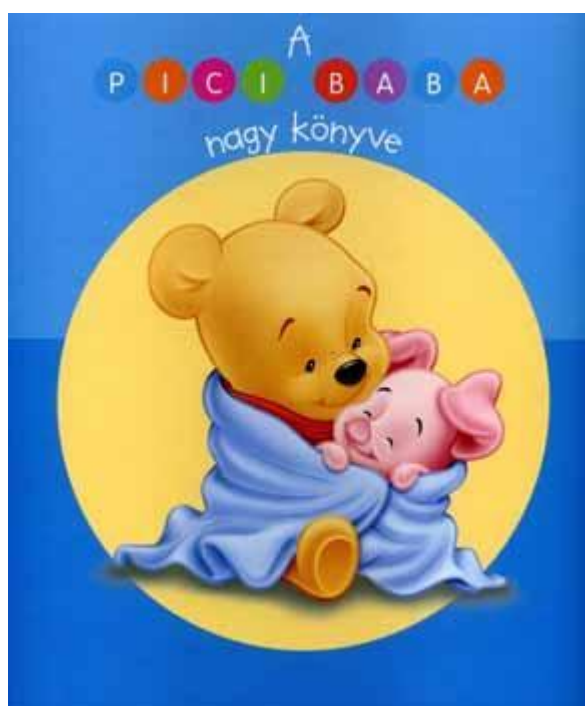

BEST-WORK OKTATÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT
1093 Budapest, Lónyay u. 41.

SZAKDOLGOZAT

ESZKÖZ-, JÁTÉK- ÉS BÚTORKÉSZLET MEGTERVEZÉSE A CSALÁDI NAPKÖZIBEN

Készítette:

.....

**„Minden felnőtt volt egyszer gyerek
És felnőtt majd az új gyereksereg:
Többet s jobban törődjétek velünk
Mert eljön majd a nap, amikor mi is felnövünk.”**

Tartalomjegyzék:

- **A családi napközi megtervezése: 3. oldal**
- **Helye és alapvető követelményei: 3. oldal**
- **Helyiségek szerint; Előszoba/ Öltöző: 4. oldal**
- **Fürdőszoba/ Mosdó: 4. oldal**
- **Konyha: 5. oldal**
- **Szoba: 6. oldal**
- **A szoba bútorzata: 6. oldal**
- **A szoba eszközei, tárgyai: 7. oldal**
- **A szoba játéakai: 7. oldal**
- **Erkély vagy terasz: 8. oldal**
- **Udvar: 8. oldal**
- **Biztonságvédelem: 9. oldal**

•

A családi napközi megtervezése

A családi napközi a **gyermekjóléti alapellátás** része, gyermekek részére nyújt napközbeni ellátást, gondoskodást, nevelést. A gyermekek életkora **20 hetestől 14 éves korig** terjedhet. A különböző életkorú gyermekeket együtt kell nevelni, mintha egy családban élnének. Ez nagy körültekintést igénylő feladat, mivel ők **különböző kultúrájú és értékrendű** családokból érkezhetnek.

A családi napközi helye és alapvető követelményei

A családi napközinnél figyelembe kell venni, hogy a napközit hol szeretnénk nyitni. A legideálisabb a **zöldövezeti családi házban** létrehozott napközi. Azért léteznek **lakásokban** létesített napközik is. Az egy vitatott kérdés, hogy jó megoldás-e, amikor a napközi vagy dolgozó-ja ott lakik a saját családjával együtt. A családtagoknak is nagy kihívás az alkalmazkodás.

Ha tehetjük és tudunk egy külön családi házat kialakítani családi napközinek – talán a mi lakásunk közelében – akkor azt teljesen gyermekközpontúvá tudjuk megteremteni.

Persze lehet **más épületben** is kialakítani családi napközit, ami még egy kicsit bonyolultabb feladat a megvalósításban és az engedélyeztetésben is.

Akarmelyik épületet is választjuk, a lényeg, hogy biztosítani tudjuk a **megfelelő fűtést, világítást, szellőztetést, valamint balesetmentessé kell tenni a gyermekek által használt helyi- ségeket. Folyamatos ivóvíz-minőségű hideg- és melegvíz ellátásról kell gondoskodni. Nagyon fontos, hogy az összes gyermekek által elérhető konektort zárjuk le gyerekszarral. Ha van lép- cső, akkor az mindig csúszásmentes legyen és legyen az oldalán kapaszkodó. Ablakot vagy erkélyajtót ne tudjon a kisgyerek kinyitni!**

A családi napközi eszköz-, játék- és bútorkészlet megtervezéséhez a napközit felbontom a **gyermekek által használt helyiségekre, tehát van előszoba vagy öltöző, konyha, fürdőszoba vagy mosdó, szoba, ahol sokat tartózkodnak, esetleg udvar, erkély vagy terasz.** Az udvarral nem rendelkező épületeknél a szabadtéri mozgásfejlesztésről az épület közelében gondoskodni kell. (pl.: közbiztonsági tér)

ESZKÖZ-, JÁTÉK- ÉS BÚTORKÉSZLET MEGTERVEZÉSE A CSALÁDI NAPKÖZIBEN HELYISÉGEK SZERINT

ELŐSZOBA /ÖLTÖZŐ/:

Itt öltöznek át a gyerekek, amikor az utcáról megérkeznek vagy kimennek. Gondoskodni kell a cipők, ruhák megfelelő tárolásáról. Általában egy gyermeknek többféle váltóruhája, cipője, kabátja van ott egyszerre. Célszerű **falra szerelhető polcokat, dobozokat** létrehozni, esetleg alattuk **akasztót** felszerelni a kabátoknak.

Ülőalkalmatosságokat is létre kell hozni, ami lehet **pad vagy szék** is, persze a gyermekek méretét figyelembe kell venni. Ha van hely, akkor a szülők számára is tehetünk ki székeket, hogy a szülő ott tudja kényelmesen öltöztetni gyermekét. A felnőttek kabátja a gyerekekétől elkülönítve legyenek, hasznos lehet még egy **ernyőtartó** is. Célszerű jól látható helyen még egy **üzenőtáblát** is elhelyezni, amin sok hasznos információt tudunk közölni. (pl.: menü, házi rend, napirend, tanúsítvány)

Egyéb eszközöknél érdemes megemlíteni a gyermekek méretéhez igazodó, falon biztonságosan felszerelt **tükröt**, mellette **fésűtartót**, a gyerekek jeleivel ellátott külön részekkel.

Az előszobán kívül a szülők ne menjenek be más helyiségekbe cipővel. Kérjük meg őket is, hogy vigyázzanak a tisztaságra, esetleg, eldobható, cipőre húzható nylonokat is beszerezhetünk.

FÜRDŐSZOBA /MOSDÓ/:

A családi napköziben **nem szükséges gyermekméretű fürdőszobát kialakítani. Hét gyermekre egy WC és egy mosdókagyló** elegendő. A két éves kor alattiaknak **a bili** is fontos, amit használat után ki kell fertőtleníteni. Két éves kortól fontos a **dobogó** és a **szűkítő** a WC-re, hogy a gyermekek kényelmesen tudják használni a WC-t. **A mosdó elé is** fontos a dobogó elhelyezése. Szükséges, hogy **állandó meleg vízhez** tudjunk jutni a fürdőszobában, amikor csak kell.

Minden gyermek részére külön kell biztosítani a **törölközőt**, amit külön akasztókon tartunk, fölötte pedig a jelek. Ezeket a törölközőket hetente tisztára kell cserélni. Olyan magasságba helyezük el, hogy ők is bármikor önállóan tudják használni.

Pelenkázóra is szükség van, amit minden használat után fertőtleníteni kell. A **pelenkák, krémek, törlők, tisztítószer** csak felnőtt által könnyen elérhető helyen legyenek. Az elhasznált pelenkát műanyag zacskóval kibélelt **fedeles tárolóba** dobjuk.

A fertőtlenítésre fokozott figyelmet kell fordítani. Ha a saját otthonunkban működtetjük a napközit, akkor a család többi tagja is használja a WC-t, ezért fontos, hogy többször is **fertőtlenítsünk**.

A száj tisztán tartására, vagyis a fogmosásra is meg kell tanítanunk őket, játékosan hozzá kell szoktatni őket a fogkefe használatához. Jó, ha minden két évesnél idősebb gyermeknek van **jellel ellátott fogmosókészlete**.

Játékot nem viszünk be a mosdóba, de a játékosságnak itt is van szerepe. A falra festhünk tisztálkodással kapcsolatos rajzfilmjeleneteket, esetleg képeket is tehetünk ki a falra. A legfontosabb a tisztaság és a rend.

KONYHA:

Lényeges kérdés itt, hogy hozatjuk-e az ételt vagy korán reggel frissen készítjük-e az ebédet. Mindig tisztának kell lennie a konyhánknak. Gyakran a gyerekek jobban kedvelik a házikosztot. Az ételek legyenek **idény jellegűek, változatosak**, ha lehet, friss zöldségből és tejtermékből és különböző húsokból készüljenek egészséges konyhatechnikai eljárásokkal.

Ha hozatjuk is az ételt, akkor **melegítés és tálalás** céljára kell használni a konyhát.

A mosó- és fertőtlenítőszereket a konyhában **kulccsal zárható helyen** elkülönítve tároljuk a biztonsági adatlapokkal együtt, amelyek öt évnél nem régebbiek. Ne hagyjunk elől éles, szúrós tárgyakat.

A konyhát tartsuk zárva, ha nem dolgozik benne senki vagy pedig kis fa kerítéssel kerítjük el, amit csak felnőtt tud kinyitni.

A gyermekek az étkezésre a szobát használják, a konyhát nem. Az ő étkeztetésükhöz szükséges beszerezni nekik kényelmesen használható dolgokat, amiket tárolhatunk a konyhában is. Az evőeszközök lekerekített végűek legyenek, a poharak felső pereme kifelé hajló legyen, ezzel elősegítve az ivás technikájának az elsajátítását. Ha kell a csecsemőknek **cumisüveg**, akkor szerezzünk be nekik sajátot. Minden **evőeszköz, pohár és étkészlet** legyen méretarányos. **Papírszalvétát** mindig használjunk, ha szükséges legyen **előke** is. 5.oldal

SZOBA:

A gyermekek számára ez a helyiség több funkciót lát el. Nekik ez a *nappali* terük, tehát itt játszanak, rajzolnak, tornáznak. Itt van a *pihenőrészük* is, mivel délután itt alszanak. Ez a szoba az *ebédlőjük* is, mivel itt étkeznek. Az iskolások pedig itt *tanulnak*. Általában ezeket a feladatokat látja el a szoba, igaz néhány napközi megteheti, hogy külön szobát hozzon létre, például alvásra vagy étkezésre.

Ez a helyiség 12 m²-nél nem lehet kisebb, gyermekenként pedig minimum 2 m² -bútorral nem fedett alapterület – szükséges. A padozat résmentes, könnyen tisztítható legyen.

A gyermekek nappali tartózkodására szolgáló helyisége a nyitvatartási időben más célra nem használható.

A SZOBA BÚTORZATA:

A berendezésnek alkalmazkodnia kell a gyermekek életkorához, méreteihez. A bútor legyen **a falhoz rögzítve** és az összes bútor **sarka legyen lekerekített** szélű vagy legyen ellátva él védővel. A bútorokat célszerű úgy elhelyezni, hogy elegendő hely jusson a játékokra és a mozgásra. **Nyitott polcokon, szekrényeken, elérhető magasságba** helyezzük el a nekik szánt játékokat, eszközöket. Amit nagyobb gyermekeknek szántunk, vagy felnőtt használata szükséges hozzá, azt tegyük magasabbra, hogy a kicsik ne érhék el. **Az asztaloknál** és a **székeknél** is fontos a méretarány és a kényelem. Meghajlás nélkül tudjanak enni, közben a talpuk a földre érjen.

Ha a napköziben egy éves kor alatti gyermeket is gondoznak, akkor neki elkülönített játszó- és pelenkázó rész szükséges. A mozgási igényük kielégítéséhez elég beszerezni egy hempergőt, de ideálisabb létrehozni egy **elkerített szobasarkot**, amit egy jól **rögzített farúccsal** el tudunk különíteni a szoba többi részétől. Az egy éves kor alatti **csecsemőknek saját rácsos ágyuk** legyen. A bölcsődés- és óvodáskorú gyermekeknek pedig alvás vagy pihenés céljára fekhelyeket kell létesíteni. Itt a praktikusságokat és az életkori sajátosságokat kell figyelembe venni. Manapság már kaphatóak egymásra tehető **ágyak**, amik nem foglalnak sok helyet. Az **ágyneműt és a matracot** úgy kell tárolni, hogy a különböző fekvőfelületek ne érintkezzenek egymással a fertőzések miatt. Az ágyneműket legalább kéthetente kell mosni és külön kell tárolni.

Az iskolásoknak **írásztalt, széket és helyi világítást** kell biztosítani és helyet a könyveiknek, tanszereiknek.

A SZOBÁBAN lévő ESZKÖZÖK, TÁRGYAK:

A kisgyermek legfőbb tevékenysége, öröme, ami egyben tapasztalatszerzés is, az a játék. Ez hozzásegít a világ megismeréséhez, elősegíti a gyermek fejlődését minden tekintetben. A játék megteremtéséhez is szükségesek különböző eszközök, tárgyak.

A napközbeni játszó- és foglalkoztató tevékenységekhez az előbb említett asztalok és székek mellett fontos még a jó minőségű **szőnyeg**, amin lehet tevékenykedni, ez nem lehet egybefüggő padlószőnyeg és persze mindennapos takarítást igényel. Kicsiknek az elkülönített sarokhoz ideális a **játszótakaró**, ami vastagabb.

Foglalkozásokhoz szükségesek még az életkoruknak megfelelő **rajzeszközök**; zsírkréták, ceruzák, filcek, papírok, ollók, gyurmák. **A könyvek** is fejlesztőek, a kicsiknek a keményfedelűek, a nagyobbaknak akár verses- vagy énekeskönyvek is lehetnek. A mozgásos tevékenységekhez nélkülözhetetlenek a **labdák, ugrókötelek**.

Az étkezéshez használhatjuk ugyanazt az asztalt, amit más foglalkozásoknál, csak mindig **más terítővel** terítsük le, a gyerekméretű evőeszköz fontos, ezeket már előbb említettem. Ha van hely tálalószekrénynek, akkor akár itt is tárolhatjuk a tányérokat, poharakat, cumisüvegeket tisztán. Használtassunk a gyerekekkel **papírszalvétát**, esetleg **alátétet** is. Tálaláshoz **vastag falú edényeket** használjunk, például jénait.

A nagyobb gyermek tanulásához a megfelelő asztalon és lámpán kívül szükség lehet még **egy számítógépre**, amit az iskolás tud használni.

Az alváshoz szükség van **takarókra, kispárnákra, huzatokra és valamilyen fevőalkalmatosságokra**. Alváskor jó, ha van sötét **függöny** vagy redőny, amivel sötétet tudunk teremteni.

A SZOBÁBAN lévő JÁTÉKOK:

Ahhoz, hogy a gyermek valóban jól érezzék magukat, szükségük van koruknak és fejlődésüknek megfelelő játékokhoz is. Elérkeztünk hát az egyik legfontosabb tevékenységükhöz.

A játékokat nagyon sokféleképpen lehet csoportosítani. Egészségügyi szempontból fontos, hogy jól tisztítható legyen és hogy jó minőségű, balesetmentes legyen.

A játékkészletnek igazodnia kell a gyermek életkorához és a fejlettségi szintjéhez. Érdemes **többfunkciós játékokat** választani.

A csecsemőknek adható játékok a következők: **csörgők, rágókák, textil figurák, műanyag leporello könyvek, kockasor, labdák, mászópárna**. A különböző tapintású textilanyagok, színes mintákkal is érdekli őket.

A bölcsis korúak már tudnak játszani egyszerűbb konstrukciós játékokkal is. Ezért beszerezhetünk **fa vagy műanyag építőkockákat**. Később kezdenek kialakulni a fiús és lányos játékok.

Négy vagy öt éves korukban már lehet velük **szerepjátékot** játszani, megértik a **társasjátékokat** és a fiúk szeretnek **barkácsolni**, de akár **bábozni** is tudnak. Érdeemes létrehozni a sok **autó és baba** mellett különböző sarkokat, ahol tudnak **zöldségeset, boltosat játszani** vagy eljátszák, hogy ők a felszolgálók és kiszolgálják egymást.

A kézügyesség fejlesztéséhez fontos dolgok: rajzeszközök, gyurma, papír, gyöngyfűzés, kopogás, tapsolás.

A nagymozgás fejlesztéséhez lehet zenés tornát, labdajátékokat, ügyességi játékokat alkalmazni.

A beszéd és a képzelőerő fejlesztéséhez hasznos lehet a mesekönyv használata, mesélés, szituációs játékok, arckifejezések gyakorlása, bábozás.

*A gondolkodás fejlesztését lehet a gyermekekkel megismertetni a testrészek, színek, fogalmak, hangok, ízek, anyagok bemutatásán keresztül. A nagyobbaknál nagyon fejlesztőek a **memória- és a logikai játékok**.*

Az érzelmi életre nevelésnél fontos, hogy sok verset, mondókát, éneket, zenét halljanak. Ismerkedhetnek a zeneszerszámokkal is. (dob, xilofon, csörgődob, triangulum) Érdeemes lenni egy CD lejátszónak is lemezekkel.

ERKÉLY VAGY TERASZ:

Sok előnye lehet, ha van a családi napközinknek erkélye vagy fedett terasza, de a biztonsági dolgokat is szem előtt kell tartani. **A korlát csak függőleges elosztású** lehet, az elemek közti távolság 7-9 cm, elég magas kell, hogy legyen, hogy a gyermek ne mászhasson ki. Az **üvegfelületeket védőfóliával** kell ellátni. A burkolat csúszásmentes legyen!

A fedett terasz előnye, hogy borús, esős időben is lehet ott levegőzni. Akár **udvari játékokat** is lehet ott használni.

UDVAR:

A szabadtéri játszásra kialakított udvart biztonságos **kerítéssel** kell körülvenni, **jó zár és kapu** legyen, amit a felnőttek tudnak használni. A stabil játszószerkezeteknek jól lerögzítve, 1 m esési magasság felett megfelelő ütécscillapítási védelem szükséges, mint például **gumitégla, homok, füves terület vagy laza faforgács**. A megrongálódott játékokat el kell távolítani. Ha van **homokozó**, akkor két évente szükséges a homokcsere. 8. oldal

Szúrós vagy bogyós növények, esetleg mérgező virágok nem lehetnek az udvaron. A kerti bútorokat, **mászókákat, csúszdákat** is rögzíteni kell. **Hinta** létesítése nem ajánlatos a balesetveszély miatt és a **medence se** 5 éves kor alatti gyermekeknél! A kertben létre lehet hozni **permetezőt**, amit nyáron kedvelnek a gyerekek. A műanyag motorok is közkedveltek és a **különböző kerékpárok és húzó- , toló- , gurulóeszközök, valamint a labdák.**

BIZTONSÁGVÉDELEM:

- Lépcsőnél legyen kapaszkodó korlát, amit elérnek a gyerekek is, csúszásmentes legyen!
- Háziállat csak a gyermekek tartózkodási helyétől biztonságosan lehet
- Mosó-, tisztító-, és vegyszerek valamint a gyógyszerek zárható szekrényben legyenek tárolva
- A bútorokat, polcokat feltétlenül rögzíteni kell
- A lámpákat se és a villanyégőt se érje el a kisgyermek
- Csak földelt vezetékkel ellátott berendezéseket használjunk
- Törekedjünk a modern, korszerű berendezések használatára
- A használaton kívüli készülékeket áramtalanítsuk és az elérhető konnektorokat lássuk el vakdugóval
- A használaton kívüli helyiségeket tartsuk zárva vagy fa ráccsal elzárva
- **MINDIG LEGYÜNK ÓVATOSAK, KÖRÜLTEKINTŐEK!**